

Poz. 1

UCHWAŁA NR 158
RADY NAUKOWEJ DYSCYPLINY PEDAGOGIKA

z dnia 23 stycznia 2024 r.

w sprawie nostryfikacji stopnia naukowego Nataliyi Chahrak

Na podstawie art. 328 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz. U. z 2018 r. poz. 1877), w związku z § 49 pkt 6 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego (Monitor UW z 2019 r. poz. 190 z późn. zm.) oraz § 2 ust. 2 zarządzenia nr 122 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych nadanych za granicą (Monitor UW z 2020 r. poz. 257), Rada Naukowa Dyscypliny Pedagogika postanawia, co następuje:

§ 1

Odmawia się uznania stopnia naukowego doktora nauk pedagogicznych nadanego Nataliyi Chahrak przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy decyzją Kolegium Atestacyjnego z dnia 26 lutego 2020 r. za równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W dniu 5 maja 2023 r. do Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika, dalej: „Rada”, wpłynął wniosek Nataliyi Chahrak, dalej: „Strona” o uznanie stopnia naukowego uzyskanego za granicą, tj. stopnia doktora nauk pedagogicznych nadanego Stronie przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy decyzją Kolegium Atestacyjnego z dnia 26 lutego 2020 r. (numer dyplomu: ДД № 00968), dalej: „stopień naukowy”, za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Po zapoznaniu się z wnioskiem i dołączoną do niego dokumentacją w języku ukraińskim i polskim stała komisja powołana do przeprowadzania oceny formalnej i merytorycznej wniosków w sprawie nostryfikacji stopnia naukowego w celu sformułowania uzasadnionej opinii dla Rady w kadencji 2021-2024 w składzie dr hab. Grzegorz Szumski, prof. ucz. (przewodniczący), prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak i dr hab. Agnieszka Naumiuk, dalej: „komisja”, zarekomendowała Radzie wezwanie Strony do przedłożenia przetłumaczonego na język polski fragmentu dołączonej do wniosku rozprawy habilitacyjnej „Теорія і практика освіти людей похилого віку

y США (1962 – 2015 pp.)” [Teoria i praktyka edukacji seniorów w USA (w latach 1962-2015)]. Rada uchwałą nr 144 z dnia 26 września 2023 r. wezwała Stronę do przedłożenia tłumaczenia zwykłego na język polski fragmentu wyżej wskazanej rozprawy habilitacyjnej. W dniu 28 listopada 2023 r. do Rady wpłynęło tłumaczenie dwóch fragmentów wyżej wskazanej rozprawy habilitacyjnej: rozdział 1.3. „Analiza historyczno-pedagogiczna powstania i rozwoju idei edukacji seniorów w USA (od lat 60. XX wieku do pocz. XXI w.)” oraz rozdział 4.2. „Modele i organizacja edukacji seniorów w USA (1962-2015)”.

Komisja po ponownym przeanalizowaniu złożonej przez Stronę dokumentacji w języku ukraińskim i polskim, uzupełnionej o wyżej wskazane tłumaczenia dwóch fragmentów rozprawy habilitacyjnej, sformułowała negatywną opinię w przedmiocie uznania stopnia naukowego Strony za równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

W dniu 16 stycznia 2024 r. Radzie przekazano opinię komisji oraz dokumentację w języku ukraińskim i polskim złożoną przez Stronę, uzupełnioną o wyżej wskazane tłumaczenia dwóch fragmentów rozprawy habilitacyjnej. W dniu 23 stycznia 2024 r. odbyło się posiedzenie Rady, podczas którego rozpatrzono wniosek Strony o uznanie stopnia naukowego za równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Przewodniczący komisji na posiedzeniu przedstawił Radzie informacje dotyczące dokumentacji przekazanej przez Stronę oraz opinię komisji w sprawie. W przedmiotowej opinii komisja podniosła następujące argumenty: „Rozprawa Pani Nataliyi Chahrak posiada zalety, które zostały dostrzeżone przez Komisję powołaną przez Radę Naukową Dyscypliny Pedagogika. Po pierwsze, problematyka podjęta w rozprawie jest niewątpliwie ważna i aktualna. Edukacja senioralna staje się bardzo istotnym wyzwaniem dla pedagogiki w wielu krajach, które doświadczają szybko postępującego procesu starzenia się społeczeństw, który zachodzi w większości krajów rozwiniętych, w tym w Ukrainie i Polsce. Wielostronna analiza doświadczeń amerykańskich, obejmująca aktualną wiedzę o potrzebach życiowych, w tym edukacyjnych seniorów, ich możliwościach uczenia się i rozwoju poprzez edukację, a także optymalnego zaspokajania tych potrzeb z uwzględnieniem zasobów osobistych i społecznych może być ważnym źródłem dla rozwoju odpowiednich praktyk w innych krajach. Analiza taka może wypełniać zatem „funkcję melioracyjną”, ważną w pedagogice porównawczej. Po drugie, Autorka wykorzystała szeroką i prawidłowo dobraną bazę źródeł, która obejmuje między innymi: amerykańskie dokumenty urzędowe, dokumenty i analizy kluczowych organizacji i stowarzyszeń zajmujących się edukacją seniorów w USA, amerykańskie i międzynarodowe bazy danych statystycznych, programy edukacji senioralnej w USA opracowane i realizowane przez różne podmioty, a także kluczowe opracowania naukowe z zakresu teorii i praktyki edukacji seniorów. Po trzecie, Pani Nataliya Chahrak dokonała opisu i podstawowej analizy wiodących rozwiązań praktycznych, opracowanych i realizowanych w USA w zakresie edukacji seniorów. Wiele z tych rozwiązań jest niewystarczająco opisanych w literaturze polskiej, a – jak wynika z jej rozprawy – także ukraińskiej. Po czwarte, w piątym rozdziale swojej rozprawy, dokonała odniesienia porównawczego doświadczeń amerykańskich do sytuacji panującej w Ukrainie oraz wypracowała wstępne propozycje praktycznego wykorzystania tych doświadczeń w kraju własnym. Można zatem uznać, że osiągnęła ona praktyczny cel swojego badania w postaci opisu możliwości wykorzystania amerykańskich doświadczeń do doskonalenia systemu edukacji seniorów w Ukrainie. Oprócz wymienionych powyżej zalet rozprawa i dorobek naukowy Pani Nataliyi

Chahrak ma jednak także poważne ograniczenia, które przesądziły o opinii Komisji. Po pierwsze, cele teoretyczne badania zostały sformułowane na bardzo ogólnym poziomie, bez wyraźnego wskazania i właściwego uzasadnienia, w drodze pogłębionej analizy, ich oryginalności. Rozwiązanie takie ma oczywiste konsekwencje negatywne dla przeprowadzonego projektu badawczego. Przede wszystkim nie tworzy ono przesłanek dla precyzyjnie ukierunkowanych, poddawanych żelaznej logice analiz, którymi powinna kierować się Autorka. Ponadto, nie pozwala precyzyjnie ocenić, na czym polega wkład aktywności naukowej Autorki do aktualnej wiedzy w dyscyplinie, w której mieści się rozprawa. Po drugie, w rozprawie nie sformułowano wyraźnych założeń teoretycznych, ram służących do realizacji wszystkich celów rozprawy, w tym wyodrębnienia i poddania pogłębionej, krytycznej analizie wiodących trendów na poziomie teorii edukacji seniorów. Nie odniesiono się także do szerszych ram filozofii poznania i nauk społecznych, w których wyodrębnia się różne orientacje, jak podejście funkcjonalistyczne, krytyczne, humanistyczne i inne. W konsekwencji nie osiągnięto jednego z ważnych celów badań, w postaci usystematyzowanej mapy teorii edukacji senioralnej w USA. Po trzecie, w rozprawie zabrakło pogłębionej analizy i precyzyjnych definicji wielu kluczowych pojęć, jak humanizm, kapitał społeczny, kapitał ludzki i inne. Ogólnie rzecz ujmując pisarstwo naukowe Pani Nataliyi Chahrak cechuje się wprowadzaniem bardzo dużej liczby terminów naukowych wywodzących się z różnych tradycji i dyscyplin, a nawet różnych dziedzin wiedzy, bez ich systematycznego przedyskutowania, które uwzględnia ich wieloznaczność. Brakuje także precyzyjnego ich zdefiniowania, ukazania relacji między nimi oraz ich funkcji w rozprawie. Taka praktyka dowodzi niskich kompetencji naukowych na poziomie uznanym za odpowiedni dla prac habilitacyjnych. Po czwarte, nawet stosunkowo dobre analizy doświadczeń praktycznych w zakresie kształcenia seniorów, przedstawione w rozprawie, nie są wolne od poważnych ograniczeń. Wskazują one wyraźnie, że Autorka przyjęła podejście funkcjonalne odwołując się do dominującego znaczenia dwóch czynników: przemian demograficznych i wzrostu populacji seniorów w USA oraz pogorszenia się warunków funkcjonowania uniwersytetów na skutek niżu demograficznego w przedziale wiekowym tradycyjnych studentów. Jednak samo podejście funkcjonalistyczne nie zostało zaprezentowane, a nawet wymienione przez Autorkę. Tym samym nie dokonano analizy jego zalet i oczywistych ograniczeń w badanym obszarze. Tymczasem świadomość ograniczeń wynikających z zastosowanych przez badacza podejść i metod jest bardzo ważnym wyznacznikiem jego umiejętności naukowych i jakości jego prac. Sporym mankamentem badania jest także bardzo pobieżna analiza tego, na ile zakładane funkcje edukacji seniorów w USA udaje się realizować poprzez poszczególne programy w praktyce. W rozprawie wyraźnie brakuje informacji o tym, czy i w jakim stopniu programy te przyczyniają się do poprawy dobrostanu i jakości życia uczestniczących w nich seniorów, międzypokoleniowej integracji i spójności społecznej, optymalizacji wykorzystania kapitału ludzkiego i rozwoju ekonomicznego USA, a także kondycji amerykańskich uniwersytetów i pozauniwersyteckiego sektora edukacji dorosłych. Podsumowując stwierdzamy, że nie wnosi znaczącego wkładu w rozwój dyscypliny pedagogika. Autorka nie sformułowala w niej nowych i ważnych problemów naukowych, a zatem nie mogła ich także rozwiązać.”

Po przedstawieniu powyższej opinii Przewodniczący Rady zarządził dyskusję w sprawie nostryfikacji i uznania stopnia naukowego Strony za równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Po zakończonej dyskusji Rada przeprowadziła tajne głosowanie w sprawie. Do głosowania uprawnionych było 28 osób, głosowało 18 osób, oddając

18 głosów ważnych. Na „tak” oddano 1 głos, na „nie” oddano 16 głosów, 1 głos oddano „wstrzymujący się”. Tym samym Rada postanowiła jak w § 1.

POUCZENIE

Zgodnie § 5 ust. 2 zarządzenia nr 122 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych nadanych za granicą (Monitor UW z 2020 r. poz. 257), od niniejszej decyzji przysługuje wnioskodawcy, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Radę Naukową Dyscypliny Pedagogika.

Przewodniczący Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika: *Z. Izdebski*